ROZHODNUTÍ

Nejvyšší správní soud jako soud kárný rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a členů JUDr. Zdeňka Novotného, Mgr. Ing. Josefa Cingroše, Mgr. Stanislava Moláka, JUDr. Jany Nowakové - Těmínové a Mgr. Petra Škvaina, o návrhu **ministra spravedlnosti** ze dne 23. 2. 2010, č. j. 688/2009-OJ-SO/2, na zahájení kárného řízení proti **Mgr. R. B.**, soudnímu exekutorovi Exekutorského úřadu Praha 10, se sídlem Na Plískavě 1525/2, Praha 10, zast. JUDr. Jiřím Doležalem, soudním exekutorem Exekutorského úřadu Plzeň – jih, Jablonského 7, Plzeň, při ústním jednání konaném dne 24. 1. 2011,

takto:

Mgr. R. B., nar. X,
soudní exekutor Exekutorského úřadu Praha 10,

je vinen, že

I. jako soudní exekutor v exekučním řízení vedeném pod sp. zn. 003 EX 1228/07 v příkazu k úhradě nákladů exekuce ze dne 2. 6. 2009, č. j. 003 EX 1228/07 – 30, stanovil odměnu soudního exekutora nikoliv z vymoženého plnění, nýbrž z výtěžku dražby, čímž jednal v rozporu s ustanovením § 5 odst. 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, ve znění pozdějších změn,

tedy

závažným způsobem porušil své povinnosti při výkonu exekuční činnosti stanovené právním předpisem,

tím spáchal

kárné provinění podle § 116 odst. 2 exekučního řádu.

Podle § 116 odst. 2 písm. c) zákona č. 120/2001 Sb. se mu ukládá pokuta ve výši **10 000 Kč**.

II. Podle § 19 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb., v platném znění,

s e z p r o š ť u j e

návrhu ministra spravedlnosti ze dne 23. 2. 2010, č. j. 688/2009-OJ-SO/2, bodu 1., kterým mu bylo kladeno za vinu, že jako soudní exekutor v exekučním řízení vedeném pod sp. zn. 003 EX 1228/07, aniž by měl postaveno najisto, že neexistuje další exekučně postižitelný majetek, k uspokojení pohledávky oprávněného Telefonica O2 Czech Republic, a.s., se sídlem Praha 4, Za Brumlovkou 266/2, ve výši 9261 Kč a nákladů exekuce, rozhodl dne 5. 3. 2009, kdy vydal usnesení o dražební vyhlášce, o realizaci exekučního příkazu k prodeji nemovitostí ve společném jmění povinné M. M., bytem M. a jejího bývalého manžela, jejichž výsledná cena činila 1 500 000 Kč, a tyto dne 22. 4. 2009 vydražil za nejnižší možné podání ve výši 1 000 000 Kč, čímž jednal v rozporu s ustanovením § 47 odst. 1 věta třetí exekučního řádu, a měl tak porušit povinnost stanovenou právním předpisem a povinnosti stanovené čl. 5 Pravidel profesionální etiky a Pravidel soutěže soudních exekutorů postupovat svědomitě a pečlivě,

neboť tento skutek není kárným proviněním.

O d ů v o d n ě n í :

Ministr spravedlnosti podal návrh na zahájení kárného řízení proti Mgr. R. B. pro kárné provinění spočívající ve dvou skutcích, kterých se měl kárně obviněný dopustit ve výroku rozhodnutí popsaným způsobem.

Kárně obviněný se ke skutku uvedenému v bodu 1. návrhu na zahájení kárného řízení vyjádřil tak, že kárná žaloba nesprávně zužuje kritérium zřejmé nevhodnosti exekutorem zvoleného způsobu exekuce pouze na otázku poměru výše vymáhaného závazku povinného k ceně dražených nemovitostí, ačkoliv toto kritérium je v § 47 odst. 1 exekučního řádu uvedeno pouze příkladmo. Poukazoval na to, že soudní praxe dovodila, že případný nepoměr výše pohledávky a ceny nemovitostí je pouze jedním kritériem vhodnosti způsobu výkonu rozhodnutí; soud (zde soudní exekutor) musí současně uvážit, zda je vůbec možné nařídit výkon (provedení exekuce) způsobem jiným, který nejen povede k naplnění účelu (uspokojení vymáhané pohledávky), nýbrž i v přiměřené době. Namítal dále, že kárná žaloba opomíjí skutečnost, že se sama povinná podílela na vytvoření situace, za které se rozhodovalo o způsobu provedení exekuce, a to jak svoji pasivitou

faktickou, tak i svou pasivitou procesní, kdy nevyužila právní prostředky, které měla ke své obraně.

Kárně obviněný dále uvedl, že exekuce postižením pohledávky z účtu povinné by nebyla efektivní a možná, neboť je vysoce pravděpodobné, ne-li jisté, že povinná veškeré finanční prostředky nacházející se na případném bankovním účtu poté, co jí byla doručena výzva k dobrovolné úhradě a usnesení o nařízení exekuce, přesunula na jiný účet či v hotovosti vybrala. Při existenci další nařízené exekuce, v jejímž důsledku byla exekučně postižena mzda povinné, bylo velmi pravděpodobné, že i bankovní účet povinné bude v důsledku této exekuce za existence souběžně probíhající exekuce na mzdu povinné neukončené vymožením pohledávky oprávněného a nákladů exekuce, postižen exekučním příkazem. Konstatoval, že na základě zkušeností z exekuční činnosti se jeví způsob exekuce postižením pohledávky z účtu povinného jako méně efektivní a reálný. Dále podrobně odůvodnil, proč nepovažoval za účelný a efektivní způsob ve formě exekuce prodejem movitých věcí.

Kárně obviněný vyslovil přesvědčení, že exekuci prodejem nemovitostí za dané situace nelze považovat za zcela nepřiměřený způsob provedení exekuce, z čehož vyplývá, že § 47 odst. 1 exekučního řádu, případně § 264 o. s. ř. neporušil.

Ke skutku uvedenému v bodu 2. návrhu na zahájení kárného řízení kárně obviněný uvedl, že k pochybení při vyčíslení odměny došlo nedopatřením, nikoliv úmyslně. Pověřený zaměstnanec jeho exekutorského úřadu denně zpracovává množství příkazů k úhradě nákladů exekuce, kdy je základem odměny vymožené plnění. V tomto případě zaměstnanec přehlédl skutečnost, že se jedná o dražbu a že odměna musí být vypočítána z nejvyššího podání a nikoliv z vymáhané pohledávky. Namítal, že kárný žalobce přehlédl, že organizace práce exekutorských úřadů vyžaduje elektronické vedení spisové evidence, kdy za použití počítačového systému a specializovaného softwaru jsou klíčová data v probíhající exekuci nasdílená z originálního zdroje zadaného do systému při prvním zavedení data.

Kárně obviněný dále uvedl, že v dané věci byl vydán příkaz k úhradě nákladů exekuce s nesprávně vyčíslenou odměnou, která byla originálně zadána do systému pochybením zaměstnance, k němu byla následně vyznačena právní moc, a tam chybně uvedená částka byla poté automaticky přenesena (vygenerována z originálního zdroje data) i do časově navazujícího dokumentu – zprávy k rozvrhovému jednání.

Dovozoval, že porušení § 5 odst. 3 vyhlášky č. 330/2001 Sb. se mohl dopustit z povahy věci pouze jedenkrát tím, že vydal příkaz k úhradě nákladů exekuce, neboť soudní exekutor může určit náklady exekuce včetně své odměny výhradně tímto příkazem. Zprávou k jednání o rozvrhu rozdělované podstaty se náklady exekuce neurčují, a proto vyčíslením nákladů v této zprávě § 5 odst. 3 citované vyhlášky neporušil.

Připustil neúmyslné pochybení, ale zdůraznil, že škodlivé následky v majetkové sféře povinné ani jiného subjektu nenastaly, a konstatoval, že byl při zjištění této skutečnosti připraven povinné rozdíl vrátit, a to bez ohledu na právní moc příkazu. Toto

však již ve svém rozvrhovém rozhodnutí učinil exekuční soud. Navrhoval, aby byl kárné žaloby zproštěn, neboť se kárného provinění nedopustil.

Při jednání kárného soudu využil kárně obviněný svého práva a k věci nevypovídal. Obhájce kárně obviněného i kárný navrhovatel setrvali na svých stanoviscích. Kárný žalobce navrhl, aby byl kárně obviněný uznán vinným oběma skutky návrhu a aby mu bylo uloženo kárné opatření ve formě napomenutí. Obhájce kárně obviněného navrhoval, aby byl kárně obviněný návrhu na zahájení kárného řízení v plném rozsahu zproštěn.

Kárný soud především zjistil, že návrh byl z hlediska subjektivní i objektivní lhůty podán včas a účinně, neboť byl podán osobou k tomu oprávněnou do šesti měsíců poté, kdy se navrhovatel dozvěděl o kárném provinění (září 2009), a nejpozději do tří let poté, kdy mělo ke spáchání kárného provinění dojít (březen, červen 2009). Návrh na zahájení kárného řízení došel Nejvyššímu správnímu soudu dne 26. 2. 2010.

Ze spisu 3 EX 1228/07 Exekutorského úřadu Praha 10 bylo zjištěno, že Okresní soud v Nymburce usnesením ze dne 19. 2. 2007, č. j. 1 Nc 5306/2007 – 4, nařídil exekuci ve věci oprávněného Telefonica O2 Czech republic, a.s., proti povinné M. M. podle vykonatelného rozhodnutí Českého telekomunikačního úřadu ze dne 21. 10. 2005 k uspokojení pohledávky oprávněného ve výši 9261 Kč. Provedením exekuce byl pověřen soudní exekutor Mgr. R. B. Usnesení nabylo právní moci dne 17. 7. 2007. Uvedené usnesení obdržela povinná dne 29. 6. 2007. Dne 21. 9. 2007 vydal soudní exekutor exekuční příkaz, jímž nařídil prodej nemovitosti povinné, a to jednotky č. 428/7 – byt v budově M., s tím, že výše uvedená nemovitost je ve společném jmění manželů. Oběma manželům byl exekuční příkaz doručen fikcí stejně jako všechny ostatní písemnosti vydané exekutorským úřadem. Cena nemovitosti byla určena znalcem částkou 1 500 000 Kč. Z obsahu znaleckého posudku ze dne 2. 12. 2008 plyne, že místní šetření prováděli zaměstnanci společnosti EQUITA Consulting s.r.o. dne 26. 11. 2008 za účasti povinné. Dne 22. 1. 2009 vydal soudní exekutor exekuční příkaz, jímž nařídil exekuci srážkami ze mzdy, a dne 26. 1. 2009 byl v 15.00 hod. proveden výjezd vykonavatele na adresu povinné za účelem doručení tohoto exekučního příkazu. V místě nebyl nikdo zastižen, přičemž do poštovní schránky byla vložena výzva pro kontaktování exekutorského úřadu. Přípisem ze dne 16. 2. 2009 sdělil zaměstnavatel povinné E., že nemůže provádět srážky ze mzdy, neboť již provádí srážky na základě jiného exekučního příkazu. Zaměstnavatel poznamenal, že příkaz 3 EX 1228/07 – 18 bude zařazen do pořadí.

Usnesení o dražební vyhlášce ze dne 5. 3. 2009, č. j. 3 EX 1228/07 – 20, nabylo právní moci dne 1. 4. 2009 a dne 22. 4. 2009 byla provedena dražba nemovitosti. Mezitím dne 31. 3. 2009 provedl vykonavatel výjezd na adresu povinné za účelem doručení exekučního příkazu na srážky ze mzdy. V místě nebyl v 17.00 hod. nikdo zastižen a vykonavatel ponechal na místě výzvu ke kontaktování exekutorského úřadu. Usnesení o příklepu ze dne 22. 4. 2009, č. j. 3 EX 1228/07 – 26, nabylo právní moci dne 13. 5. 2009.

Platebním příkazem ze dne 2. 6. 2009, č. j. 3 EX 1228/07 – 30, který nabyl právní moci dne 13. 6. 2009, byly určeny náklady exekuce částkou 204 228 Kč, z toho odměna exekutora ve výši 178 500 Kč, náhrada hotových výdajů ve výši 19 659 Kč a náklady

oprávněného ve výši 6069 Kč. Náklady exekuce byly takto vyčísleny i ve zprávě k jednání o rozvrhu rozdělované podstaty. Obě listiny podepsal kárně obviněný.

Dopisem ze dne 5. 8. 2009, který došel exekutorskému úřadu dne 6. 8. 2009, požádala povinná „o zaslání peněz z exekuce". Dne 20. 8. 2009 podal soudce Okresního soudu v Nymburku podnět k prošetření postupu soudního exekutora odboru dohledu Ministerstva spravedlnosti. K tomuto podnětu se soudce vyjádřil dne 10. 9. 2009. Usnesením Okresního soudu v Nymburce ze dne 20. 8. 2009, č. j. 1 Nc 5306/2007 – 29, rozhodl soud tak, že pohledávka nákladů exekuce vzniklá soudnímu exekutorovi činí 26 882,10 Kč, pohledávka oprávněného činí 15 330 Kč a zbytek rozdělované podstaty ve výši 957 787,90 Kč se vyplatí povinné a jejímu manželovi P. M.

Ze spisu 131 EX 676/07 Exekutorského úřadu v Liberci vyžádaného kárným soudem k návrhu kárně obviněného bylo zjištěno, že usnesením Okresního soudu v Nymburce ze dne 23. 11. 2007, č. j. 30 Nc 80/2007 – 13, byla nařízena exekuce na majetek povinné M. M. k uspokojení pohledávky oprávněné České televize pro částku 2125 Kč a pro náklady předcházejícího řízení ve výši 8454 Kč a pro náklady exekuce a náklady oprávněné, které budou v průběhu řízení stanoveny. Usnesení nabylo právní moci dne 6. 2. 2008. Exekučním příkazem ze dne 28. 2. 2008, č. j. 131 EX 676/07 – 10, byla nařízena exekuce přikázáním pohledávky z účtu povinné a exekučním příkazem ze dne 25. 4. 2008, č. j. 131 EX 676/07 – 19, bylo přikázáno provedení exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů povinné u plátce E. Dne 27. 8. 2008 sdělila Česká spořitelna, že exekuční příkaz ze dne 28. 2. 2008 nemůže plně realizovat, neboť předmětný účet byl zrušen s debetním zůstatkem. Oznámením ze dne 5. 10. 2009, č. j. 131 EX 676/07 – 37, sdělil soudní exekutor Mgr. Petr Polanský, že exekuční řízení vedené v této věci skončilo.

Svědkyně M. M. potvrdila, že v letech 2007 – 2009 i nyní je zaměstnána v E. a její mzda se pohybovala mezi 8000 – 14 000 Kč. Na její příjem byl nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy a v té době měla sjednáno penzijní připojištění u České spořitelny. Pojištění vypověděla v době, kdy se musela z bytu vystěhovat a než jí poslal soudní exekutor peníze. Jiné peněžní prostředky neměla. V průběhu exekučního řízení se zdržovala stále na stejné adrese, zásilky si nevyzvedávala. O tom, že se s bytem něco děje, se dozvěděla při návštěvě znalce. Sama žádné kroky proti nařízené exekuci nepodnikala. V té době byla ve velmi špatném psychickém stavu, neboť byla v rozvodovém řízení, bydlela však s manželem v jednom bytě a neměli peníze. Společné jmění manželů bylo vypořádáno v době, kdy dostali peníze od exekutora.

Svědek Mgr. E. S., který byl v rozhodné době exekutorským koncipientem Exekutorského úřadu Praha 10, uvedl, že sporný příkaz k úhradě nákladů exekuce i zprávu k jednání o rozvrhu rozdělované podstaty vyhotovoval sám, a to jménem exekutora. Připustil, že částka uvedená v příkaze k úhradě nákladů exekuce byla vyčíslena nesprávně. V době, kdy spis došel do fáze, kdy bylo třeba vyčíslit částku náhrady nákladů exekuce, vycházel z částky 1 000 000 Kč a podle toho vypočítal odměnu. Ve zprávě pro soud vycházel z pravomocného příkazu k úhradě nákladů exekuce. Svědek dále uvedl, že na exekutorském úřadu se používá software Aura, a na dotaz, zda používají stejné šablony jak pro příkaz k úhradě nákladů exekuce, který se týká nemovitosti, tak pro běžné příkazy k úhradě nákladů exekuce, odpověděl, že šablona je ručně doplňována. Měsíčně se provádí

řádově 5 – 10 dražeb nemovitostí. Svědek připustil, že do předmětného příkazu k úhradě nákladů exekuce ručně dopsal, že se jedná o výtěžek z dražby prodejem nemovitosti za částku 1 000 000 Kč. Svědek se dále vyjadřoval i k samotnému průběhu exekučního řízení.

Při rozhodování o dané věci vycházel kárný senát z toho, že exekučním řádem přenesl stát část výkonu své moci – specificky moci soudní, jíž je třeba rozumět soudní řízení počínaje nalézacím až po řízení vykonávací – na soudní exekutory. Jimi sice jsou fyzické osoby, avšak tato skutečnost má význam toliko právně technický, či organizačně institucionální. Z hlediska funkcionálního vykonávají soudní exekutoři státní moc. Tento fakt pak také zdůvodňuje významné ingerence státu do výkonu jejich činnosti formou dohledu, návrhovým oprávněním státu v kárných řízeních a především zdůvodňuje primární odpovědnost státu za škodu způsobenou exekutorem. V tomto směru se postavení exekutorů z hlediska jejich kárné odpovědnosti blíží postavení soudců, byť kárná odpovědnost je v § 116 odst. 2 exekučního řádu vymezena poměrně přísně. Z dikce tohoto ustanovení lze dovodit, že kárným proviněním exekutora je jednání, kterým závažně nebo opětovně poruší povinnost stanovenou tímto zákonem, případně občanským soudním řádem, upravujícím postup exekutora při výkonu funkce nebo jestliže jeho chováním byla závažně nebo opětovně narušena důstojnost exekutorského povolání. Jde tedy o jednání popsané intenzity či opětovnosti, které je buď protiprávní nebo samo o sobě nemusí být ještě protiprávní, ale narušuje důstojnost exekutorského povolání. Při hodnocení závažnosti porušení povinnosti exekutorem je ovšem třeba vycházet ze všech okolností konkrétního případu. Závažnost porušení povinnosti bude jistě určována významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení a jeho následky, okolnostmi, za nichž byl čin spáchán, osobou kárně obviněného, mírou zavinění a jeho pohnutkou [blíže viz Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, str. 368 a násl.].

Kárný soud předesílá, že při rozhodování o vině a o uložení kárného opatření vycházel ze zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), v jeho znění v době, kdy měly být skutky uvedené v návrhu na zahájení kárného řízení spáchány (dále jen exekuční řád). Pozdějšího zákona, tj. exekučního řádu ve znění zákona č. 183/2009 Sb., ze dne 28. 5. 2009, účinného od 26. 6. 2009, nelze použít, protože není pro kárně obviněného příznivější (čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, § 116 odst. 2 exekučního řádu ve srovnání s § 116 odst. 2, 3 a 6 exekučního řádu, ve znění zákona č. 183/2009 Sb.).

Soudnímu exekutorovi bylo pod bodem 2. návrhu na zahájení kárného řízení kladeno za vinu, že v příkaze k úhradě nákladů exekuce ze dne 2. 6. 2009, č. j. 003 EX 1228/07 – 30, stanovil odměnu soudního exekutora nikoliv z vymoženého plnění, nýbrž z výtěžku dražby, a takto si počínal i dne 25. 6. 2009 při vyhotovení zprávy k jednání o rozvrhu rozdělované podstaty, čímž měl porušit § 5 odst. 3 vyhlášky č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění do 31. 10. 2009 (dále jen vyhláška č. 330/2001 Sb.).

Podle § 5 odst. 3 této vyhlášky, pokud při exekuci prodejem nemovitostí nebo při exekuci prodejem podniku byly uspokojeny zcela nebo zčásti nároky oprávněného, toho,

kdo do řízení přistoupil jako další oprávněný a nebo věřitele povinného, který podal přihlášku, je základem pro určení odměny ta část rozdělované podstaty, kterou byly takto uspokojeny nároky těchto osob.

Kárně obviněný připustil, že k pochybení při vyčíslení odměny v příkaze k úhradě nákladů exekuce došlo, brojil však proti tomu, že by opakovaně jednal v rozporu s § 5 odst. 3 citované vyhlášky, neboť zprávou k jednání o rozvrhu rozdělované podstaty se náklady exekuce neurčují. Kárně obviněný mimo jiné uvedl, že pověřený zaměstnanec jeho exekutorského úřadu denně zpracovává množství příkazů k úhradě nákladů exekuce, kdy je základem odměny vymožené plnění. V tomto případě zaměstnanec přehlédl skutečnost, že se jednalo o dražbu.

V průběhu kárného řízení bylo potvrzeno, že příkaz k úhradě nákladů exekuce vyhotovil exekutorský koncipient Mgr. E. S., který příkaz vyhotovil jménem exekutora, přičemž jako svědek popsal mechanismus postupu práce se softwarem. Připustil, že ručně dopsal do příkazu, že se jedná o výtěžek z dražby prodeje nemovitostí za částku 1 000 000 Kč.

Kárný senát neměl pochybnosti o tom, že došlo k nesprávnému určení výše nákladů exekuce v příkaze k úhradě náklad exekuce ze dne 2. 6. 2009, č. j. 3 EX 1228/07 – 30, a že je kárně obviněný za porušení povinnosti uvedené v § 5 odst. 3 vyhl. č. 330/2001 Sb. kárně odpovědný. V tomto směru vycházel ze své dosavadní judikatury vyjádřené v rozhodnutí kárného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 6. 2010, 11 Kse 29/2009 – 17, v němž je mimo jiné uvedeno: „*Kárného provinění závažného porušení povinnosti stanovené právním předpisem se tedy lze dopustit i z nedbalosti. Pro posouzení odpovědnosti obviněného exekutora není relevantní, zda se jednalo o nedbalost vědomou či nevědomou. Soudní exekutor nemá možnost činit veškeré úkony svého exekutorského úřadu osobně, avšak za činnost svých zaměstnanců odpovídá. V daném případě dle výpovědí obviněného exekutora došlo k nařízení dražby nemovitosti v rozporu se zákonem o konkurzu a vyrovnání v důsledku pochybení pracovnice jeho úřadu, která i přes vytvořený systém, dle něhož měla postupovat, neověřila aktuální stav ohledně dražené nemovitosti na příslušném listu vlastnictví v katastru nemovitostí. Kárný senát neměl důvod o pravdivosti tohoto tvrzení pochybovat a vzhledem k průběhu událostí je možno konstatovat, že se spíše jedná o zavinění formou nevědomé nedbalosti. Jak je však výše uvedeno, i tato forma zavinění postačí k naplnění subjektivní stránky skutkové podstaty kárného provinění soudního exekutora. Lze uzavřít, že k porušení zákonem stanovené povinnosti v exekučním řízení může velmi často dojít opomenutím ze strany exekutora či jeho zaměstnance, a i přes absenci úmyslu může mít takové pochybení závažné následky ve sféře účastníků exekučního řízení či třetích osob.*“.

Kárný senát však na rozdíl od kárného žalobce nedospěl k závěru, že by se soudní exekutor dopustil porušení § 5 odst. 3 citované vyhlášky opakovaně. Přistoupil na obhajobu kárně obviněného spočívající v tvrzení, že zprávou k jednání o rozvrhu rozdělované podstaty se náklady řízení neurčují. Kárný senát přihlížel k tomu, že rozvrhové řízení v případě prodeje nemovitosti bylo oblastí, kde byly určité kompetence svěřeny soudu a kde soudní exekutor nemohl konat samostatně. Kompetence byly rozděleny mezi exekuční soud a soudního exekutora tak, že soudní exekutor prováděl přípravné úkony pro rozhodnutí soudu o rozvrhu, neprováděl však rozvrhová jednání a

nevydával ani usnesení o rozvrhu (§ 68 exekučního řádu, v jeho znění do 25. 6. 2009). Proto kárný senát druhou část skutku, jíž se měl kárně obviněný dopustit porušení povinnosti uvedené v § 5 odst. 3 citované vyhlášky i dne 25. 6. 2009, ze skutku uvedeného v bodu 2. návrhu na zahájení kárného řízení vypustil.

Kárný senát však dospěl k závěru, že porušení povinnosti uvedené v § 5 odst. 3 vyhl. č. 330/2001 Sb. je v tomto konkrétním případě závažným porušením povinnosti při výkonu exekuční činnosti. Vycházel z toho, že příkaz k úhradě nákladů exekuce ze dne 2. 6. 2009 nabyl právní moci dne 13. 6. 2009 a při pasivitě povinné by zřejmě zůstal v platnosti, o čemž svědčí mimo jiné i to, že povinná po právní moci příkazu dopisem ze dne 5. 8. 2009 žádala o vrácení peněž bez jakýchkoliv námitek. Ke škodlivému následku nedošlo jen proto, že na porušení této povinnosti upozornil soudce a v řízení o rozvrhu rozdělované podstaty a usnesením ze dne 20. 8. 2009, č. j. 1 Nc 5306/2007 – 29, sám rozhodl. Kárný senát přihlédl i k ne zcela dostatečným kontrolním mechanismům Exekutorského úřadu v Praze 10.

Při úvaze o uložení kárného opatření přihlížel kárný senát ke všem okolnostem, které vyšly v řízení najevo. Navrhované opatření ve formě napomenutí nepovažoval za dostatečné. Kárné opatření napomenutí je nejmírnější sankcí, která má spíše symbolický a motivační význam při odpovědnosti za nejméně závažná provinění. Dospěl k závěru, že přiměřeným kárným opatřením je pokuta, kterou bylo možno uložit podle § 116 odst. 2 písm. c) exekučního řádu, ve znění účinném v době spáchání skutku, tedy do 25. 6. 2009, ve výši až do 800 000 Kč (stonásobek minimální mzdy, která činila podle nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, 8000 Kč). Kárný senát přihlédl k tomu, že obviněný exekutor nebyl v posledních 5 letech kárně postižen a jeho jednání nebylo úmyslné. Proto uložil pokutu na samé dolní hranici uvedené sazby, tj. ve výši 10 000 Kč. Pokuta se platí na účet Nejvyššího správního soudu.

Soudní exekutor byl dále kárně stíhán pro skutek pod bodem 1. návrhu na zahájení kárného řízení, kterého se měl dopustit porušením povinnosti uvedené v § 47 odst. 1, věta třetí, exekučního řádu, podle něhož je exekutor povinen v exekučním příkazu zvolit takový způsob exekuce, který není zřejmě nevhodný, zejména vzhledem k nepoměru výše závazků povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění závazků povinného dosaženo.

Návrhy na zahájení kárných řízení, které spatřují kárná provinění v postupu soudních exekutorů v exekučních řízení a které ze strany kárného soudu předpokládají hodnocení postupu exekutorů ex post za situace, kdy nebylo využito opravných prostředků ze strany účastníků exekučního řízení, vyvolávají řadu otázek. Především jde o to, kdy lze ještě postup exekutora považovat za nezávislý výkon exekuční činnosti, a kde nastává hranice, kdy již postup soudních exekutorů vyvolává kárnou odpovědnost.

Jak již bylo výše uvedeno, exekutor je fyzická osoba splňující předpoklady uvedené v § 9 až § 15 exekučního řádu, která v exekučním řízení plní úkoly státu na ni přenesené. Soudní exekutor je však současně při své činnosti v postavení podnikatele podle

obchodního zákoníku, který má z úspěšného provedení exekuce zisk a současně nese i odpovídající podnikatelské riziko. Skutečnost, že exekutor je osobou markantně ekonomicky zainteresovanou na úspěšnosti výkonu rozhodnutí, má na jedné straně zajišťovat efektivitu exekuce, zároveň však stejná skutečnost může vést k pochybnostem, zda konkrétní soudní exekutor bude za všech okolností postupovat vůči osobě dlužníka ve smyslu zásady proporcionality zásahu státní moci do práv občanů.

Předchozí judikatura ke kárné odpovědnosti soudců vyslovila například v rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 7. 2008, sp. zn. 2 Ds 8/2008, názor, podle něhož „*soudce nelze kárně stíhat pro chybné rozhodnutí, popř. nesprávný právní názor, pokud by nebylo nezvratně prokázáno, že tak soudce učinil se zřejmým úmyslem poškodit účastníky řízení*." Jde tedy o to, zda nesprávný postup exekutora v situaci, kdy účastníci řízení nevyužili opravné prostředky, které jim nabízí exekuční řád i občanský soudní řád, je způsobilý založit kárnou odpovědnost soudního exekutora. V nyní posuzované věci nemusel kárný senát tuto otázku v plném rozsahu řešit, neboť dospěl k závěru, že soudní exekutor neporušil povinnost uvedenou v § 47 odst. 1, věty třetí, exekučního řádu.

Při hodnocení věci vycházel soud z příslušné právní úpravy, z výkladu jednotlivých ustanovení zastávaného literaturou, z judikatury Ústavního soudu a z judikatury Nejvyššího soudu.

Zásada přiměřenosti výkonu rozhodnutí je jedna ze stěžejních zásad, kterou obsahoval zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen o. s. ř.), ze dne 4. 12. 1963, již od počátku své účinnosti v § 263 a § 264 odst. 1, a která je takto upravena prakticky v nezměněné podobě doposud. Uvedená zásada přiměřenosti exekuce byla do exekučního řádu doplněna novelou provedenou zákonem č. 133/2006 Sb. s účinností od 15. 5. 2006.

Již v materiálu Nejvyššího soudu ČSFR ze dne 18. 2. 1981, sp. zn. Cpj 159/79, bylo uvedeno, že nevhodnost výkonu rozhodnutí bývá spatřována zejména v tom, že vymáhaná částka je ve srovnání s hodnotou nemovitostí nízká nebo že prodej nemovitosti je pro povinného nepřiměřeně tvrdý. Pro ilustraci byl uveden tento příklad: „*Ve věci sp. zn. E 675/76 obvodního soudu pro Prahu 6 byl nařízen výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí pro vymožení pohledávky – náhrady za spoluvlastnický podíl (25 555 Kčs). Povinní namítali, že nemovitost byla odhadnuta částkou 143 279 Kčs, což vysoko překračuje nároky oprávněné. Městský soud v Praze v rozhodnutí sp. zn. 16 Co 138/77 správně uvedl, že povinní jsou důchodci a že z důchodu nelze v dohledné době uspokojit vymáhanou pohledávku. I oprávněná je důchodkyní a nelze na ní spravedlivě požadovat, aby dlouhou dobu čekala na uspokojení svých nároků.*"

Ve stejném směru se odvíjí i výklad těchto ustanovení zastávaný odbornou literaturou. V soudní praxi je frekventovanou otázka posouzení nevhodnosti výkonu, jež se odvíjí od „nepoměru" mezi výší vymáhané pohledávky a cenou tohoto předmětu výkonu rozhodnutí, jímž je nemovitost, jestliže byl navržen způsob výkonu jejím prodejem. Obrana povinných totiž – jde-li o vymáhání peněžních částek nižších – je typicky postavena právě na argumentu nevhodnosti zvoleného způsobu výkonu.

Zde je nutné mít na zřeteli, že takový nepoměr může být relevantní – se zřetelem k celému kontextu ustanovení § 264 odst. 1 o.s.ř. - jen tehdy, jestliže v konkrétních poměrech povinného existuje (vůbec) jiný způsob výkonu, a současně takový, v jehož rámci lze výkon rozhodnutí efektivně, v přiměřené době provést. Pakliže jiným způsobem nelze pohledávku oprávněného uspokojit vůbec a nebo sice lze, avšak v době nikoliv přiměřené, není navržený způsob výkonu „zřejmě nevhodný“ ani tehdy, jestliže cena předmětu, z něhož má být uspokojení pohledávky oprávněného dosaženo, výši této pohledávky přesahuje významně.

Povinnost tvrdit a prokázat, že jím navržený způsob výkonu rozhodnutí není nevhodný, nemůže zatěžovat oprávněného; z logiky exekučního řízení plyne, že námitku nevhodnosti způsobu výkonu může naopak uplatnit povinný (typicky) v odvolání proti nařízení výkonu, případně i návrhem na zastavení výkonu podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

Byl-li přesto výkon rozhodnutí nařízen v rozsahu širším, než jaký stačí k uspokojení oprávněného, resp. ukáže-li se to v jakékoliv fázi exekučního řízení do provedení výkonu, soud výkon rozhodnutí i bez návrhu (v odpovídající části) zastaví podle § 268 odst. 4 o. s. ř. (blíže viz Kůrka, V. Drápal, L. Výkon rozhodnutí v soudním řízení. Praha: Linde a. s., 2004, str. 278 a násl.).

V publikaci Exekuce v soudní praxi je k této problematice mimo jiné uvedeno, že pro posouzení, zda některý ze současně navrhovaných způsobů exekuce zřejmě postačí k uspokojení pohledávky oprávněného, bude muset soud hodnotit, zda jsou mezi nimi takové, které odůvodňují předpoklad, že pohledávka oprávněného bude uspokojena v přiměřené době, takže by se nařízení exekuce všemi navrhovanými způsoby zároveň jevilo jako šikana povinného.

Při hodnocení přiměřenosti doby, v jaké lze při navrhovaném způsobu exekuce důvodně očekávat uspokojení vymáhané pohledávky, je třeba zvažovat řadu okolností. Soud bude především hodnotit poměry účastníků, a to nejen poměry povinného, ale i situaci oprávněného, s ohledem na to, do kdy lze na oprávněném ještě spravedlivě požadovat, aby posečkal s uspokojením své pohledávky.

Aby mohl být návrh hodnocen jako zřejmě nevhodný způsob výkon rozhodnutí a z tohoto důvodu návrh zamítnut, musí mít soud k dispozici jiný – vhodnější způsob. I zde by to musel být způsob, o kterém by mohl soud důvodně předpokládat, že jeho prostřednictvím bude moci být oprávněný v přiměřené době uspokojen, a takový závěr by soud sotva mohl učinit, když má před sebou výsledky předchozích exekučních způsobů, které k uspokojení oprávněného nevedly (blíže viz Tripes, A. Exekuce v soudní praxi. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2001, str. 100 a 101).

K problematice přiměřenosti exekuce se vyjádřil Ústavní soud například v nálezech ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 752/04, ze dne 3. 1. 2008, sp. zn. III. ÚS 478/05, ze dne 3. 3. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 51/05, a ze dne 8. 7. 2008, sp. zn. III. ÚS 1038/08. Ústavní soud opakovaně vyslovil, že jeden ze základních principů exekučního řízení je zákonná ochrana majetku povinného v rozsahu převyšujícím vymáhanou pohledávku s příslušenstvím,

který se na ústavní úrovni odvozuje z čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Nicméně na druhé straně současně konstatoval, že nelze souhlasit s názorem, že exekuční příkaz nepodléhá žádné kontrole orgánů veřejné moci, a pokud je povinný přesvědčen o tom, že rozsah zajištěného majetku a jeho hodnota neodpovídá zásadě přiměřenosti exekuce, má možnost využít postupu podle § 268 odst. 4 o. s. ř. a obrátit se i v této záležitosti na soud.

Judikatura Nejvyššího soudu zastává názor vyjádřený například v jeho usnesení ze dne 19. 3. 2008, sp. zn. 20 Cdo 3693/2007, ale i v řadě dalších usnesení, že *„podobně nemůže z hlediska přípustnost obstát ani námitka dovolatele, týkající se nevhodnosti způsobu provedení exekuce. V případě exekuce dle zákona č. 120/2001 Sb. soud nepřezkoumává při nařizování exekuce, jíž pověřuje soudního exekutora, zda-li k vydobytí pohledávky oprávněného není vhodnější výkon rozhodnutí nařízený nebo navržený jiným způsobem a zda-li navržený způsob exekuce není zřejmě nevhodný (a contrario § 263 odst. 1 a § 264 o. s. ř.). Zkoumá pouze to, zda exekuční titul byl vydán orgánem, který k tomu měl pravomoc, zda je vykonatelný po stránce materiální i formální, zda oprávněný a povinný jsou věcně legitimováni, zda je exekuce navrhována v takovém rozsahu, který stačí k uspokojení oprávněného, zda vymáhané právo není prekludováno, zda osoba, která má být pověřena provedením exekuce, je soudním exekutorem, a je-li to, co ukládá titul povinnému, vázáno na splnění podmínky nebo vzájemné povinnosti, zda oprávněný prokázal splnění podmínky či vzájemné povinnosti. Při exekuci podle zákona č. 120/2001Sb. je to výhradně exekutor, který je zákonem oprávněn k tomu, aby určil způsob provedení exekuce v příkazu k provedení exekuce dle § 47 a násl. citovaného zákona. Při respektování ustanovení § 47 odst. 3 zákona č. 120/2001Sb., dle kterého proti exekučnímu příkazu není přípustný opravný prostředek, lze dosáhnout přezkumu postupu exekutora z pohledu přiměřenosti způsobů provedení exekuce jen prostřednictvím institutů odkladu či zastavení exekuce.“*

Přeneseme-li výše uvedené závěry na nyní posuzovanou věc, lze konstatovat, že jakkoliv by se na první pohled mohl jevit soudním exekutorem zvolený způsob exekuce prodejem nemovitostí ve vztahu k pohledávce oprávněného ve výši 9264 Kč nepřiměřeným, nelze vyvrátit jeho obhajobu spočívající v tvrzení, že jiný způsob exekuce nebyl za daných okolností nejen účelný, ale i možný. Lze souhlasit s tvrzením kárně obviněného uvedeným ve vyjádření ke stížnosti soudce, že provedení exekuce postižením prostředků nacházejících se u penzijního fondu je nereálné, a to s ohledem na vznik nároku na výplatu těchto prostředků, který je vázán na splnění zákonných podmínek, penzijního plánu nebo dohody účastníka penzijního připojištění a penzijního fondu (blíže viz zákon č. 42/1994 Sb.). Bylo prokázáno, že v období let 2007 až 2009 byla na mzdu povinné prováděna exekuce srážkami ze mzdy v jiném exekučním řízení vedeném pod sp. zn. 131 EX 676/07 Exekučního úřadu v Liberci. Jiné peněžní prostředky povinná neměla. Lze souhlasit i s tím, že dokumentace obsažená ve znaleckém posudku ze dne 26. 11. 2008 nenasvědčuje tomu, že by exekuce prodejem movitých věcí mohla vést k uspokojení pohledávky oprávněného s příslušenstvím a k úhradě nákladů exekuce a s dalšími argumenty uváděnými kárně obviněným k této formě exekuce.

Kárný senát poukazuje i na časové souvislosti posuzované věci, kdy vykonatelné rozhodnutí oprávněného bylo vydáno 21. 10. 2005, usnesení o nařízení výkonu exekuce je ze dne 19. 2. 2007, výzva k dobrovolné úhradě je ze dne 27. 6. 2007, exekuční příkaz na

prodej nemovitosti byl vydán dne 21. 9. 2007, znalecký posudek byl vypracován za přítomnosti povinné dne 26. 11. 2008, přičemž usnesení o dražební vyhlášce bylo vydáno dne 5. 3. 2009 a dražba se konala dne 22. 4. 2009. Jakkoliv lze chápat nepříznivou psychickou a finanční situaci povinné, měla právě ona, případně její manžel, možnost obrátit se na soud s návrhem na zastavení či částečné zastavení exekuce podle § 268 o. s. ř., jak to ostatně předpokládá nejen platná právní úprava, ale i výše uvedená literatura a judikatura soudů k této otázce.

Kárný senát tedy dospěl k závěru, že nebylo prokázáno porušení zásady proporcionality zásahu státní moci do práv občanů, neboť nebylo zjištěno, že k uspokojení pohledávky oprávněného mohlo dojít jiným, šetrnějším způsobem exekuce. Kárný senát shrnuje, že přiměřenost a vhodnost zvoleného způsobu exekuce se zkoumá s ohledem na všechny okolnosti případu. Neexistuje-li v konkrétních poměrech povinného jiný způsob exekuce, v jehož rámci lze exekuci efektivně a v přiměřené době provést nebo sice lze, ale v době nikoliv přiměřené, není zvolený způsob exekuce zřejmě nevhodný ani tedy, jestliže cena předmětu, z něhož má být uspokojení pohledávky oprávněného dosaženo, výši této pohledávky přesahuje významně. Nařídí-li v této situaci soudní exekutor k vymožení pohledávky oprávněného ve výši 9261 Kč a nákladů exekuci prodejem nemovitosti v hodnotě 1 500 000 Kč, není takový skutek kárným proviněním podle § 116 odst. 2 exekuční řád, v jeho znění do 25. 6. 2009.

Se zřetelem k výše uvedenému kárný senát zprostil kárně obviněného skutku uvedeného v bodu 1. návrhu na zahájení kárného řízení, neboť návrhem vymezený skutek se stal, ale není kárným proviněním [§ 19 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, § 226 písm. b) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), za použití § 25 zákona č. 7/2002 Sb.].

Kárně obviněný neuplatnil právo na náhradu nákladů podle § 19 odst. 3 zákona č. 7/2002 Sb., a proto o tomto nároku kárný senát nerozhodoval.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e n í** odvolání přípustné.

V Brně dne 24. ledna 2011

JUDr. Marie Turková
předsedkyně kárného senátu